

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของประเทศไทย และการวัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและการบริหารการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม อันเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการประมาณการรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มในอนาคตได้

ในการศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วย ข้อมูลการซื้อขายสินค้าและบริการจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2543 และข้อมูลอนุกรมเวลาของรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ และค่า Expenditure on gross domestic product at current market prices (original) รวมถึงมาตรการและนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลในการจัดเก็บภาษี โดยใช้ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2543-2548 โดยการใช้แบบจำลองของ Mackenzie G. A. ทำการประมาณค่าฐานภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อคำนวณหารายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ควรจัดเก็บได้มาเปรียบเทียบกับภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐจัดเก็บได้จริง เพื่อหาค่าดัชนีวัดประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผลการศึกษาพบว่า ค่าดัชนีวัดประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 กล่าวคือ โดยเฉลี่ยแล้วรัฐมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มน้อยกว่ารายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ประมาณจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วรัฐสามารถจัดเก็บรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มได้น้อยกว่าประมาณ 157,638.27 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.79 แสดงว่า ประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มของรัฐยังคงอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นได้ว่ายังมีฐานภาษีมูลค่าเพิ่มบางส่วนหรือผู้ประกอบการบางกลุ่มยังไม่เสียภาษี นั่นคือ อยู่นอกฐานภาษีมูลค่าเพิ่มหรือหลบเลี่ยงไม่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือเสียภาษีไม่ถูกต้อง

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐจัดเก็บได้กับรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ได้จากการประมาณเป็นรายปี รัฐสามารถจัดเก็บรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มได้ในอัตราที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2548 รัฐสามารถจัดเก็บรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มได้สูงกว่าค่าที่ประมาณ ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐได้พัฒนาและปรับปรุงมาตรการ และนโยบายต่าง ๆ ทางด้านภาษีให้เหมาะสม ชัดเจน และรัดกุมยิ่งขึ้น รวมถึง การพัฒนานุเคราะห์ และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการควบคุมและตรวจสอบ ประกอบกับการเสริมสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีให้แก่ประชาชน โดยกระตุ้นให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบ และทัศนคติที่ดีในการเสียภาษี

The aim of this research is to study the level of efficiency with regard to collecting value-added tax in Thailand, as well as to measure the efficiency of tax collection in order to use the results as guidelines in designating policy. A further aim is to study the management of the collection of the value-added tax, which is an important source of revenue for the government, in order to render it more efficient, as well as to estimate the income from the value-added tax in the future.

The secondary data consisted of information on the buying and selling of products and services from the table of factors pertaining to the production and output of Thailand for 2000, and time-series data on the value-added tax collected, as well as the expenditure on Gross Domestic Product at Current Market Prices (Original), and the measures and policies adopted by the government in collecting taxes. The data was from 2000 to 2005 and was analyzed using the Mackenzie G. A. model to estimate the value-added tax base in order to calculate the income from the value-added tax to be collected compared with the actual tax collected. This is to find the index to measure the efficiency of the collection of the value-added tax.

The findings indicated that the index of efficiency regarding the collection of VAT had an average of 0.89. This means that the government had the ability to collect less VAT than the value-added tax estimated by using the table of factors pertaining to the production and output. On average, the government was able to collect less than 157,638.27 million baht in VAT or 9.79%. This indicated that the efficiency on the part of the government in collecting VAT was at a low level. This may be because some groups of entrepreneurs did not pay taxes. They were therefore outside the base of VAT or avoided registering as entrepreneurs who had to pay value-added tax. In other words, some of these failed to pay their taxes correctly.

However, when comparing the VAT that the government collected and the income from value-added tax as estimated annually, it was found that the government was able to collect value-added tax at an increasing rate up until the year 2005; in that year, the government was able to collect much more value-added tax than the estimated amount. This is because the government had improved and developed measures and policies regarding taxes to ensure that they were more appropriate, clearer, and more precise, as well as to develop personnel and to introduce new technology for the purposes of control and examination. The government, moreover, has encouraged the general public to show greater willingness to pay their taxes by appealing to their sense of responsibility and their conscience and develop a better attitude towards paying taxes.